

Recenzija tapytojo Artūro Braziūno kūrybai

Dailininkas tapytojas Artūras Braziūnas (g. 1970, Vilniuje) – Lietuvos jaunosios profesionalių menininkų kartos atstovas. Į tapybos meno pasaulį žengė nuosekliai ir kryptingai. Mokėsi Vilniaus M. K. Čiurlionio menų mokykloje. Šešerius metus studijavo tapybą Vilniaus dailės akademijoje. Ten menininkas patyrė stiprią kūrybinę ir idėjinę įtaką iš tapytojų Povilo Ričardo Vaitiekūno, Kosto Dereškevičiaus, Mindaugo Skudučio, Jono Kazlausko, Leonardo Gutausko, Šarūno Saukos ir kt. Šiuo metu dailininkas gana intensyviai dalyvauja Lietuvos dailininkų parodiniame gyvenime. A. Braziūnas yra surengęs 5 personalines parodas Lietuvoje. Jo darbai eksponuoti daugiau nei 20 grupinių parodų Lietuvoje, Lenkijoje. Dailininkas savo drobes pristatė atrankinėse parodose-konkursuose Lietuvoje, Makedonijoje, kitose Europos šalyse bei JAV. Tapytojo darbus galima išvysti Lietuvos, Lenkijos, Vokietijos, Suomijos, JAV ir kitų šalių žmonių privačiose kolekcijose. Šiuo metu menininkas gyvena ir kuria Vilniuje.

Tapytojas šiuo metu kuria griežtai konservatyvios tapybinės technikos ribose, likdamas ištikimas tradicinei molbertinei tapybai aliejiniais dažais ant įvairių formatų drobės. Dailininkas kultivuoja koloristinę tapybą, išsiskiriančią švaria spalvine raiška, skambiais ekspresyviais spalviniais deriniais. Tapyboje dažnai derina impulsyvų, ugningą, spontanišką, emocionalaus pobūdžio tapymą su racionaliai apgalvotu piešiniu, perspektyva, šviesokaitos efektais. Tapytojo koloristikoje mėgstami ryškiaspalviai kontrastingi šiltų ir šaltų grynųjų ar subtiliai niuansuotų spalvų deriniai. Pastožiškais „storasluoksniais“ potėpia, skaidriomis akvareliškomis lesiruotėmis, atsainiais dažo nutekėjimais kuriamas turtingas paveikslų tekstūrinis ir faktūrinis reljefas, sustiprinantis jų ekspresyvią koloristinę traktuotę.

Dailininkas neapsiriboja vienu siauru tapybos žanru. Jis renka platų žanrinės raiškos diapazoną – peizažus, naturmortus, animalistinius paveikslus, žmonių portretus,

pusiau abstrakčias ir abstrakčias kompozicijas. Taip atsiveria begalinės kūrybinių formalių ir idėjinių ieškojimų galimybės, plėtojant savo tapybos stilistinį braižą ir gryninant užmanymų idėjinius branduolius. Nepaisant tapyboje akivaizdžios žanrinės įvairovės, dailininko kūryboje vis gi šiuo metu dominuoja gyvosios ir negyvosios gamtos pasaulį prezentuojanti peizažinė tapyba, naturmortai.

Dailininkas, tapydamas Lietuvos bei kitų šalių kraštovaizdį, renka jūros, miško, pievų, kalvų ir kitus įvairių metų laikų nuspalvintus gamtinius vaizdus, per ekspresyvią koloristinio mąstymo prizmę simboliškai išreiškiančius menininko vidines būsenas ir atspindinčius individualios pasaulėžiūros idėjas. Vieni peizažai išbaigti, tapybiškai artikuliuotų vaizdinių („Italiskas peizažas“, „Kelias“, „Oi kelelis“, „Pamiškė“), kiti etiudiški, primenantys paruošiamuosius eskizus stambesnio formato drobėms. Pastarieji gimė pleneruose – nutapyti esant betarpiškame santykiu su gamtine aplinka, pasirinkus spontanišką drąsiais pastoziniais potėpiais grindžiamą alla prima techniką („Miškas“, „Valtys ežere“).

Kitose dailininko „gamtinėse“ drobėse nuo bendrųjų panoraminių gamtovaizdžio reginių pereinama prie paskirų jo detalių, priklausančių vandens pasaulio stichijai, laukinėms pievoms – vaizduojami karališki poetizuoti vandens lelių žiedai, kraujingo raudonio žiedais apskerusios aguonos.

Reflektuodamas gyvąją gamtą, menininkas itin žavisi jo dėmesį patraukiančiomis natūros elegan-

tiškomis būtybėmis – vandens telkinių žuvimis, avimis, kurių figūratyviniai vaizdiniai varijuojami, tarsi bandant atskleisti jų prigimties esmę, žvelgiant iš įvairių erdvės kampų ir emocinių rakursų. Dailininko „animalistinėse“ drobėse dažnai naudojamas „matisiškas“ impresionistiškai interpretuojamas raudonų žuvelių motyvas tarp vandens lelijų (Ciklas „Lelijos“). Kiti dažni zoomorfiniai vaizdiniai – juodagalvės avys, kurių figūrų išraiškingi siluetai išryškinti ryškiaspalvių „aurų“ kontūrais, patalpinti dažniausiai abstrakčių ar realistinių motyvų užuominomis pripildytuose spalviškai ir faktūriškai turtingų fonų kontekstuose (10 paveikslų ciklas „Avys“; „Ruduo artėja“, „Susitiko“).

Tapydamas natūrmortus, juos konstruoja iš asketiškų ar sudėtingų apibendrintų formų augalų vaisių, gėlių puokščių kompozicijų, kurias dailininkas mėgsta vaizduoti abstrakčių fonų ekspresyviose spalvinėse plokštumose („Vasaros spalvos“, „Puokštė“). Pastarosios neretai sudaro kontrastingus tamsių ir šviesių spalvinių plotų segmentus, primenančius savarankiškus nefigūratyvinius paveikslus su ant jų išdėliotais realiai atpažįstamais gamtiniais elementais ar savotiškus koloristinius inkliuzus, laužančius ir praplečiančius natūrmorto tradicinio suvokimo ribas. Tapybiškai transformuotas realias natūrmortų formas supriešinant su nekonkretizuota abstraktybe, paveiksle dailininkas pasiekia stipresnę emocinę įtampą, įtaigiai apnuogina abstrakčią mintį. („Keturių vyšnios“, „Irisas“, „Aguonos“).

Žmogus – retas vaizdinys tapytojo drobėse. Jo figūra dažniausiai moteriška. Vienu atveju ji vaikiška, poetizuota, patalpinta į menamą idilišką tyrą grožio ir harmonijos gamtinę erdvę, primenančią XIX a. vokiečių romantikų idealizuotą peizažą („Laisvė“, „Mauduoklė“). Kitais sykiais moterys vaizduojamos neartikuluotoje aplinkoje su ironiška cirko artisto grimo kauke – kaip gyvenimo tragikomiško teatro aktorės, simboliškai įkūnijančios prieštaringus ir demoniškus vaidmenis. („Joker I-II“).

Tapytojas sukūrė visą eilę abstrakčių drobių. Vienos jų primena išgrynintus gamtinius peizažus. Juose abstrakčiomis spalvinių dėmių, plokštumu kompozicijomis tarsi mėginama atkurti bendrą paros meto – ryto, dienos, vakaro nuotaiką, erdvėje plazdančią ypatingą atmosferą („Rytas“, „Rytas-vakaras“, „Prie jūros“, „Toliai 1-2“), susintetintą industrinio kraštovaizdžio dvasią („Industrinis“), vandens raibulų, blikų faktūrinį siautulį („Ežeras I-II“). Kitose tarsi sužaidžiama Kazimiero Malevičiaus inspiruotais juodaisiais ir raudonaisiais kvadratais, virtusiais tik taisyklingų geometrinių figūrų suprematistinėmis užuominomis asimetriškose paveikslų kompozicijose („Juodasis kvadratas“, „Peizažas su raudona skraiste“).

Nors dailininko kūryboje pastebimi nuolatiniai stilistiniai ieškojimai bei intensyvi tapybinio braižo plėtotė, tačiau dailininkas vengia drastiškų radikalių eksperimentų. Žengiama santūrių kūrybinių ieškojimų keliu, rutuliojant individualią plataus žanrinio spektro koloristinės tapybos stilistiką, kur pastebima XIX a. pab. - XX a. pr. impresionistų, postimpresionistų, fovistų, abstrakcionistų, suprematistų, Lietuvos 7-9 dešimtmečio tapybos įtaka.

Tapytoją A. Baziūną galima priskirti XX a. pab. - XXI a. neomodernistams-neoromantikams – tiems kurie tebetęsia ir plėtoja geriausias XX a. pr. ankstyvųjų modernistų, lietuviškojo „Ars“ bei XX a. antrosios pusės Lietuvos koloristinės tapybos tradicijas, kryptingai gilinasi į spalvų formalios bei idėjinės išraiškos galimybes.

dailės istorikas Dalius Baltranas

Dalius Baltranas, M.